

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інструментальний ансамбль

для студентів

спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня: перший (бакалаврський)
освітньої програми 025.00.04 «Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

Київ – 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Протокол № 2964/23
Лисенко
(підпис) (прізвище, ім'я)
«23»

Розробники: Цимбал Сергій Вікторович, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності; Сподаренко Віктор Михайлович, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Викладачі: Цимбал Сергій Вікторович, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності; Тущенко Михайло Михайлович, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності, Малахова Маргарита Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності, завідувач кафедри; Василевич Марта Олексіївна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності
Протокол № 9 від 28 серпня 2023 року.

Завідувач кафедри
інструментально-виконавської
майстерності

_____ Маргарита МАЛАХОВА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
(керівником проектної групи) 025.00.04 «Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

«___» _____ 2023 року

Гарант освітньо-професійної 025.00.04 «Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

(керівник проектної групи)
_____ Віктор СПОДАРЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2023 року

Заступник декана

з науково-методичної та навчальної роботи
_____ Інна ТКАЧЕНКО
(підпис)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання - денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	
Курс	II	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	60
Аудиторні	20	40
модульний контроль	2	4
семестровий контроль		залік
самостійна робота	8	16
форми семестрового контролю		залік

2. Мета навчальної дисципліни

Дисципліна «Інструментальний ансамбль» входить до курсу спеціальних дисциплін. Зміст курсу втілює основні завдання розвитку виконавських ансамблевих здібностей студента та містить такі складові: *теоретична* (реалізується у ході занять із кожним учасником камерного ансамблю залежно від його здібностей та попередньої музичної підготовки); *практична* (здійснюється в ході аудиторних занять у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання); *самостійна робота студентів* (реалізується в конкретних завданнях для самостійного опрацювання у домашніх заняттях).

Мета курсу - формування інструментально-виконавської компетентності та розвиток творчого потенціалу студента у процесі засвоєння навчального репертуару для камерних ансамблів; підготовка музикантів-спеціалістів, які володіють навичками колективного виконавства, необхідними для майбутньої концертно-педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни - формування ряду компетентностей студента.

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується

		комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК-4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК-5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК-7	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК-8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК-1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
	СК-2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
	СК-3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
	СК-4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
	СК-5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
	СК-6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК-7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
	СК-9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
	СК-10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
	СК-11	Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК-12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
	СК-13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків

	СК-14	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
	СК-17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
	СК-18	Здатність свідомо поєднувати інновації з ustalеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. Програмні результати навчання

РН-1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.
РН-2	Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.
РН-3	Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності
РН-4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН-5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
ПР-8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН-10	Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.
РН-11	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, менеджерській практичній діяльності.
РН-12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- вільно володіти музичним інструментом, уміти використовувати його у концертно-виконавській діяльності;
- бути знайомим зі специфікою інструментального виконавства, особливостями і технічними можливостями інструментів, які беруть участь в ансамблі;
- уміти використовувати засоби виразності при виконанні твору у єдності з партнерами по ансамблю;
- розуміти особливості різноманітних музичних форм, жанрів та стилів; - погоджувати власні виконавські навички з виконавськими уміннями партнерів;
- уміти реалізувати свої творчі напрацювання у концертно-сценічній та педагогічній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, тем	У сь ог о	Розподіл годин між видами робіт					Само стійн а
		Аудиторна:					
		Ле кц ії	Се мі на ри	Пр акт ич ні	Лаб ора тор ні	Інди віду альн і	
Змістовий модуль 1. Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців.							
Тема 1. Ансамблеве музикування як форма колективного виконавства	14			10			4
Тема 2. Робота над ритмічним та гармонічним ансамблем у колективному виконавстві.	14			10			4
Разом	28						
Модульний контроль	2						
Семестровий контроль							
Усього за III семестр	30						
Змістовий модуль 2. Формування технічного та художнього аспектів ансамблевої гри.							
Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування та їх втілення.	28			20			8
Тема 2. Реалізація творчого задуму в ансамблі.	28			20			8
Разом	56						
Модульний контроль	4						
Усього за IV семестр	60						
Усього за II курс	90						

4. Програма навчальної дисципліни «Інструментальний ансамбль»

Змістовий модуль 1 (2 курс, III семестр)

Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців.

Тема 1. Ансамблеве музикування як форма колективного виконавства.

Ансамблеве музикування як форма творчого спілкування є найбільш довершеним засобом особистісного становлення митця. Сприяє професійній зрілості музиканта, розширює світогляд та формує високі моральні якості.

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 1, 2, 3, 7.

Тема 2. Робота над ритмічним та гармонічним ансамблем у колективному виконавстві.

Одним з основоположних принципів колективного музикування є формування ритмічного та гармонічного ансамблю. Однакове розуміння музикантами ідейно-художнього змісту музичних творів в його ритмічному різноманітті та гармонічному забарвленні сприяє реалізації художніх завдань – створенню музичного образу як у різних партіях ансамблю, так і колективу загалом. Виховання почуття співпраці, контакту, взаємодопомоги, здатності повести за собою як музичну партію так і цілий колектив є одними з основоположних принципів для колективного музикування.

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 2, 3, 8, 7.

Змістовий модуль 2 (2 курс, IV семестр)

Формування технічного та художнього аспектів ансамблевої гри

Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування та їх втілення.

Способи звуковидобування і звуковедення, відтворення засобів музичної виразності, організація горизонтального і вертикального ансамблевого звучання (темпо-ритмічний, динамічний, гармонічний, тембровий і технічний ансамблі).

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 1, 2, 3, 5-7.

Тема 2. Реалізація творчого задуму в ансамблі.

Реалізація творчого задуму в колективі здійснюється на основі усвідомлення кожним виконавцем своєї ролі в створенні художнього образу музичного твору. Розуміння виконавцями жанру, стилю та форми музичного твору, особливостей інтерпретації та логічне взаємне використання засобів

музичної виразності сприяє не тільки створенню певної інтерпретаційної моделі музичного твору, але й впливає на реалізацію творчого задуму в процесі гри.

Основна л-ра:1-3.

Додаткова л-ра:1, 2, 3, 5-7.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	10	10	20	20
Робота на практичному занятті	10	10	100	20	200
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ					
Разом		-	145	-	255

6.2. Завдання для самостійної роботи студента

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Самостійна психологічна робота над вихованням почуття взаємодопомоги, співпраці, контакту.	2	Основна л-ра: 1-3 Дод. л-ра:2,3.	На занятті	5
2.	Домашня робота над вивченням ансамблевої партії.	2	Нотна література	На занятті	5
	Усього за III семестр	4			10
4.	Відпрацювання технічних труднощів у творах, що вивчаються. Робота над звуком, інтонацією, ритмом.	6	Нотна література	На занятті	5

6	Відпрацювання основних методів виховання сценічної витримки.	6	Основна л-ра: 1-3. Дод. л-ра: 2,3, 4-7.	На занятті	5
Усього за IV семестр		12			10
Усього за навчальний рік		16			20

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослухування під час роботи в класі	Читання з листа.	8
	Розуміння форми твору.	8
	Знання власної партії.	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослухування під час роботи в класі	Повний обсяг виконання твору.	8
	Відчуття ансамблю.	8
	Готовність до концертного виступу.	9
Максимальна кількість балів		25

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання: Екзамен – відкрите виконання.

Бали	Критерії
35 - 40	Студент продемонстрував досконале володіння музичним інструментом. Технічна майстерність на необхідному рівні. Складність програми відповідає вимогам. В грі присутнє відчуття стилю музики, що виконується. Гра стабільна, без текстових помилок.
29 - 34	Студент продемонстрував дуже добре володіння музичним інструментом. Допустив незначні випадкові технічні огріхи, які суттєво не впливають на загальну картину технічної майстерності. Складність програми відповідає вимогам. В грі присутнє відчуття стилю музики, що виконується. Гра відносно стабільна, проте мають місце незначні текстові неточності, які не порушують форми творів і не впливають на цілісне їх сприйняття.
25 – 29	Студент продемонстрував добрий рівень володіння музичним інструментом. Технічна майстерність добра, але допущені неточності у виконанні штрихів, нестабільна інтонація, не завжди якісне звуковидобування. Рівень складності програми відповідає вимогам, проте відчуття стилю, характеру музики та фразування не завжди логічне і переконливе. Мають місце деякі текстові неточності
19 - 24	Студент продемонстрував достатній рівень володіння музичним інструментом. Виявив недосконале володіння штриховою технікою, допустив багато інтонаційних неточностей, має проблеми з відтворенням складних ритмічних рисунків. Рівень складності програми середній або завищений щодо його виконавських можливостей. Розуміння стилю фрагментарне, фразування непереконливе. Використання динаміки і агогіки дещо хаотичне, непродумане. Артистизм невиразний. Виконання недостатньо стабільне. Текст відтворений з численними неточностями.

10 - 19	Студент продемонстрував посередній рівень володіння музичним інструментом. Виявив обмежені технічні можливості, слабку штрихову техніку і техніку виконання подвійних нот, акордів, нестабільне інтонування. Складність програми невисока. Не охоплена форма творів, нелогічне фразування. Мало використовує засоби художньої виразності – динаміку, агогіку. Артистизм не виявлений. Виконання програми нестабільне.
1 - 9	Виявлений низький рівень володіння інструментом. Неякісне звуковидобування, обмежене володіння штрихами. Фальшива інтонація. Значні проблеми з метроритмом. Складність програми недостатня, несформоване відчуття стилю, нерозуміння характеру музичних творів, невміння фразувати. Відсутній артистизм виконання. У тексті допущена велика кількість грубих помилок. Гра нестабільна.

7. Навчально-методична картка дисципліни

III семестр		IV семестр	
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2
Назва модуля	Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців		Формування технічного та художнього аспектів ансамблевої гри.
К-сть балів за модуль	145		255
Заняття №			
Практичні	10	10	20
Теми занять	Тема 1. Ансамблеве музикування як форма колективного виконавства	Тема 2. Робота над ритмічним та гармонічним ансамблем у колективному виконавстві.	Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування.
			Тема 2. Реалізації творчого задуму в ансамблі.
К-сть балів	1*10 = 10 10*10 = 100		1*20 = 20 10*20 = 200
Самостійна робота – к-сть балів	10		10
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування – 25 б.		Модульне контрольне прослуховування – 25 б.
Усього	145		255
Підсумковий контроль			залік
Коефіцієнт	Усього за період роботи 145		Усього за період роботи 255

8. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Апатський В. Основи теорії та методики духового музично-виконавського мистецтва / В. Апатський. – К.: НМАУ імені П.И. Чайковського, 2006. – 432 с.
2. Цимбал С., Цимбал К. 12 імпровізацій на теми джазових стандартів. Методично-репертуарний посібник для студентів ВНЗ / С.Цимбал, К.Цимбал. К.: НВП Інтерсервіс, 2021. – 188 с.
3. Черепанин М., Булда М. Аранжування та обробки концертних творів для двох акордеонів / М.Черепанин, М.Булда. – Випуск 2. – Навч. посібник. – Івано-Франківськ, 2004. – 124 с.

Додаткові:

1. Боровик М.К. - Український радянський камерно-інструментальний ансамбль / М.К. Боровик – К.: Музична Україна, 1968. – 207 с.
2. Василевич М.О. Формування досвіду сценічної витримки виконавців-інструменталістів у системі професійної мистецької освіти // Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття. – Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції. К.: 2016. 751 с.
3. Завалко К.В. Формування готовності майбутнього вчителя музики до інноваційної діяльності. – Київ, 2013.
4. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету] / Т. М. Пляченко ;[Рекомендовано Мін. освіти і науки України]. – Кіровоград : „Імекс-ЛТД”, 2009. –232 с.
5. Сподаренко В. М. Риси неофольклоризму в баянно-акордеонній творчості Віктора Власова (на прикладах аналізу музичних творів) / В.М.Сподаренко, Т.Б.Каблова, О.А.Устименко-Косорич // Арт-платФорма : [журнал наукових праць Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва], 2022. Випуск 1(5). – С.31–49.
6. Сподаренко В. М. Особливості стильового аналізу в акордеонно-баянних творах: методологічний аспект / В.М.Сподаренко // Музичне мистецтво ХХІ століття – історія, теорія, практика: збірник наукових праць Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка / [заг.редакція та упорядкування А.Душного]. Дрогобич – Кельце – Каунас – Алмати – Банська Бистриця: Посвіт, 2022. Випуск 8. – С.119–125.
7. Цимбал С., Цимбал К. Різдвяні цяцьки: фантазія на теми українських пісень. К.: НВП Інтерсервіс, 2022. 36 с.